

“2015”, jaar van bedreiging of bevrijding?

2015, en daarmee de quotumafschaffing, komt steeds dichterbij. Al jaren lang zijn er diverse bespiegelingen over wat het effect hiervan zullen zijn voor de melkveehouderijsector. Veel bespiegelingen richten zich vooral op gevolgen en/of effecten op sectorniveau. Dit document gaat in op de effecten op bedrijfsniveau.

Kernvraag: *Welke sturingsmaatregelen verkleinen de risico's en/of verbeteren het bedrijfsresultaat na afschaffing van het melkquotum?*

Onderstaande checklist geeft een samenvatting.

1. Meer dieren
2. Meer melk per koe
3. Mineralenefficiëntie
4. Vaste kosten
5. Diergezondheid
6. Fiscale gevolgen
7. AOV
8. Continuïteit

Toelichting

Door het wegvallen van het quotum kan er, zonder investering in productierechten, meer melk geproduceerd worden. Dit kan door meer dieren per bedrijf of een hogere productie per koe. Uitbreiding in capaciteit (lees stallenbouw) is een strategische, lange-termijnkeuze, maar laten we hier buiten beschouwing.

1. Meer dieren

Door het benutten van bestaande koeplekken kan de melkproductie worden uitgebreid. Meer dieren per bedrijf vraagt extra ruwvoer en/of (deels) vervanging van ruwvoer door krachtvoer en extra mestplaatsingsruimte en of -afzet. De vraag naar grond voor voer en mest zal dus naar alle waarschijnlijkheid toenemen. De concurrentie op ruwvoermarkt zal groter worden. Regionale verschillen zullen groter worden dan ze nu al zijn. Voor bedrijven die hier risico's van te hoge voerprijzen in zien, is samenwerking met een ruwvoerproducent een goede mogelijkheid voor beheersbare kosten voor voer en mest.

2. Meer melk per koe

Meer sturingsmogelijkheden zijn er bij de melkproductie per koe. Bijvoorbeeld door voeding, genetica, tussenkalftijd, leeftijd, management, verzorging, diergezondheid.

2.1 Voermanagement: Bij de voeding wordt het de kunst om op bedrijfsniveau een goede afweging te maken tussen melkprijs en voerprijs. Er zijn al verschillende systemen die de voerefficiëntie in kaart brengen. Als ondernemer moet je dan nog de vertaalslag maken naar de voer-melkratio. Die is voor ieder bedrijf anders en afhankelijk van kostprijs ruwvoer (eigen teelt en aankoop), melkprijs en krachtvoerprijs. Met een rekenmodule zal dit regelmatig getoetst worden.

2.2 Fokkerij: Nog meer dan voorheen moet de veehouder het accent in fokkerij leggen op stieren die de kg vet en eiwit verhogen. (in relatie tot het volgende punt is ook dochtervruchtbaarheid erg van belang).

2.3 Vruchtbaarheid: Door de tussenkalftijd van de veestapel te verbeteren, komen de melkpieken dichterbij elkaar. Dit geeft een hogere melkproductie per koe per dag. Het toepassen van sensoren voor tochtigheid kan op dit onderdeel het vakmanschap van de veehouder verbeteren.

2.4 Hogere leeftijd melkvee: Het verhogen van de leeftijd heeft meerdere positieve effecten. Oudere koeien geven meer melk dan jongere koeien, waardoor de productie per koe per dag zal stijgen. Bij een hogere leeftijd is (bij gelijkblijvende omvang van de veestapel) ook de veevervanging minder, waardoor er minder jongvee nodig is. Dit is gunstig voor de ruwvoerpositie, de mineralenkringloop en de economie van het bedrijf. Er is immers meer voer beschikbaar voor de melkkoeien en melkkoeien zijn efficiënter met mineralen dan jongvee.

2.5 Gezondheid. Alle dierziekten hebben een negatief effect op de melkproductie. Deze 'faalkosten' hangen sterk samen met de veemanagementkwaliteiten van de veehouder. Nu wordt dit nog deels verbloemd door de sterke vraag naar leasemelk. Veehouders doen er goed aan om de faalkosten in beeld te krijgen en zich te richten op verbetering hiervan.

3. Mineralenefficiëntie

Dat er meer melk wordt geproduceerd in 2015 lijkt haast een feit. Maar of er meer mineralen kunnen worden geproduceerd na 2015 is nog maar de vraag. Efficiënt omgaan met mineralen is en blijft dus een *must*. Nu, maar nog belangrijker na 2015. Met de [KringloopWijzer](#) kan dat goed inzichtelijk worden gemaakt .

4. Vaste kosten

In vergelijking met de ons omliggende landen heeft de Nederlandse melkveehouderij relatief veel vaste kosten t.o.v. variabele kosten. Om goed te kunnen inspelen op de melkprijs-kostprijsverhouding is het van belang dat we de structuur van onze kostprijs veranderen van vast naar meer variabel. Voor de bedrijven waar dat niet mogelijk is, is het maken van een gevoeligheidsanalyse een *must*. Meer melk produceren in bestaande gebouwen leidt al direct tot een andere verhouding tussen vaste en variabele kosten.

5. Diergezondheid

Nu wordt productieverlies vaak goed gemaakt door inkomsten van leasemelk. Aangezien dit wegvalt na 2015, is het de vraag hoe de ondernemer hierop kan inspelen. Veel bedrijven hebben nu al een veeverzekering. Die keert uit wanneer er meerdere dieren dood gaan aan de zelfde oorzaak. Als ondernemer wordt het dus, nog meer dan voorheen, van belang om het vee gezond te houden. Deelname aan diergezondheidsprogramma's en koekompas o.i.d. kan risico's verlagen. Daarnaast is het een *must* om in kaart te brengen hoe de kostprijs eruit ziet als er minder i.p.v. van meer melk wordt geproduceerd.

6. Fiscale gevolgen afschaffen quota

Door de afschaffing van het quotum verdwijnt ook de afschrijving. Dit heeft met name invloed op de groeiers van de laatste tien jaar; specifiek voor de bedrijven die meer hebben afgeschreven dan afgelost. Op wat verrekenbare verliezen na, stijgt het fiscale inkomen na 2015 aanmerkelijk. Dat houdt in dat de fiscus niet langer verdient aan de stoppende boer, maar aan de actieve boer. Het is verstandig om ruim voor 2015 met boekhouder door te nemen welke stappen gezet moeten worden om de fiscus 'buiten de deur te houden'.

7. Arbeidsongeschiktheidsverzekering

Sommige ondernemers houden bij hun arbeidsongeschiktheidsverzekering rekening met extra opbrengsten zoals het verleen van quotum. Met het wegvallen van leasemarkt is het wellicht zinvol om de dekkingsgraad te herzien.

8. Continuïteit inkomen

Met het afschaffen van de quoterings, verdwijnt het laatste stuk van het zuivelbeleid. Het afschaffen van exportrestituties, importheffing en interventie zorgden al eerder voor fluctuaties in de melkprijs. Het wegvallen van het quotum zal dit hoogst waarschijnlijk versterken. Het lijkt een open deur, maar toch erg belangrijk: **ken je kostprijs!** Weet hoe je kostprijs eruit ziet als je 10% meer of 10% minder melk produceert. Ken je kostprijs ook als de melkprijs 10% lager is of als de voerprijs 10% hoger is. Voorkom liquiditeitsproblemen en leg een buffer aan voor 'slechte' tijden.

Dit document is opgesteld samen met onderstaande partners.

Voor vragen, opmerkingen en aanvullingen kunt u terecht bij Frank Post, f.j.post@comveeweb.nl of 06-57054910.